

آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب

ماده ۱- عبارت و اصلاح هایی که در این آیین نامه به کار رفته دارای معانی زیر می باشند :

- ۱- سازمان ، سازمان حفاظت محیط زیست
- ۲- شورایی عالی حفاظت محیط زیست
- ۳- آلودگی آب : تغییر مواد محلول یا معلق یا تغییر درجه حرارت و دیگر خواص فیزیکی و شیمیایی و بیولوژیکی آب در حدی که آن را برای مصرفی که برای آن مقرر است مضر یا غیر مفید سازد.
- ۴- مواد آلوده کننده آب (آلوده کننده) : هر نوع مواد یا عوامل فیزیکی و شیمیایی بیولوژیک که باعث آلودگی آب گردیده یا به آلودگی آن بیفزاید .
- ۵- منابع مولد آلودگی آب (منابع آلوده کننده) : هرگونه منبعی که فعالیت یا بهره برداری از آن موجب آلودگی آب شود که شامل منابع صنعتی ، معدنی ،کشاورزی ، دامداری ، شهری ، خانگی،خدماتی ،درمانی،و متفرقه می باشد .
- ۶- فاضلاب : هر نوع ماده مایع زائد حاصل از فعالیت های صنعتی یا کشاورزی و دامداری، بیمارستانی و آزمایشگاهی و خانگی که به آب یا خاک تخلیه گردد.
- ۷- مواد زائد جامد: هرگونه ماده جامدی که عرفاً زائد حساب می شود مانند زباله ، خاکروبه، خاکستر ، جسد حیوانات ، ضایعات مراکز شهری ، و صنعتی و زواید حاصل از تصفیه ، اعم از شیمیایی و بیولوژیک و همچنین فضولات انسانی و حیوانی و مواد زاید بیمارستانها و غیره.
- ۸- آبهای پذیرنده : کلیه آبهای سطحی و زیرزمینی از جمله قنوت ، چاهها و سفره آبهای زیرزمینی و چشمه ها و نیز دریاها و دریاچه ها و رودخانه ها و نهرها و تالابها و آبگیر ها و برکه ها که فاضلاب و مواد زائد جامد به آنها تخلیه شده یا در آنها نفوذ می کند.
- ۹- آبهای ایران: کلیه آبهای داخلی و ساحلی و دریایی سرزمینی که تحت حاکمیت دولت جمهوری اسلامی ایران قرار دارد.
- ۱۰- رقیق کردن : کاهش غلظت مواد آلوده کننده در فاضلاب از طریق اختلاط با آب یا آب پذیرنده
- ۱۱- وسایل و روشهای مناسب: مناسبترین وسایل یا روشهایی که استفاده آن با توجه به شرایط محلی ، درجه پیشرفت و امکانات عملی و فنی و هزینه های مربوطه ، رفع یا کاهش موثر آلوده کننده ها را امکان پذیر می سازد.

۱۲- میزان و معیار ها(استاندارد): حدود مجاز و مشخصات ویژه ای که به با توجه به اصول حفاظت و بهسازی محیط زیست برای آلوده کننده ها و جلوگیری آب تعیین می شود.

۱۳- مسئول: شخص حقیقی که اداره یا تصدی منابع آلوده کننده کارخانجات ، کارگاهها و یا سایر تاسیسات صنعتی را خواه برای خود یا خواه به نمایندگی از طرف شخص یا اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر به عهده داشته یا شخصا به طرق مختلف عامل ایجاد آلودگی است.

۱۴- مواد زائد سمی و خطرناک: هر نوع مواد زائد آلوده کننده یا ترکیبی از مواد و ضایعاتی که دارای قدرت صدمه و آسیب زیاد به سلامت انسان یا سایر موجودات زنده یا گیاهان بوده یا بر اثر تماس و تکرار دارای عوارض سوء در آنها باشد و قابلیت آلوده ساختن آب را دارد.

ماده ۲- اقدام به هر عملی که موجبات آلودگی آب را فراهم نماید ممنوع است .
ماده ۳- سازمان با همکاری وزارتخانه های نیرو، کشاورزی، جهاد سازندگی ، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر وزارتخانه ها و سازمانهای ذیربط حسب مورد نسبت به بررسی و شناسایی کیفیت آبهای ایران از لحاظ آلودگی اقدام خواهند نمود.
تبصره ۱- وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی در مورد آبهای مشروب از مرحله آبگیر طبق قوانین و مقررات خود عمل می نماید.

تبصره ۲- در مورد آلودگی آبهای دریاها و دریاچه ها همچنین رودخانه های مرزی با مواد نفتی به موجب قانون حفاظت دریا و رودخانه های مرزی از آلودگی با مواد نفتی عمل خواهد شد.

ماده ۴- سازمان موظف است نسبت به شناسایی منابع مختلف مولد آلودگی آب به طریق مقتضی اقدام نماید. مسئولین موظفند اطلاعات و مدارک مورد نیاز را در صورت درخواست در اختیار سازمان قرار دهند.

تبصره ۱- وزارتخانه های کشور ، بهداشت درمان و آموزش پزشکی، کشاورزی، نیرو، صنایع، معادن و فلزات و جهاد سازندگی و حسب مورد سایر موسسات ذیربط همکاری لازم را با سازمان در اجرای مفاد این ماده معمول خواهند داشت.

تبصره ۲- اطلاعات و مدارکی که جنبه محرمانه دارد توسط مسئولین در اختیار سازمان گذارده می شود محرمانه تلقی شده و جز در موارد قانونی مورد استفاده قرار نخواهد گرفت.

ماده ۵- استانداردهای مربوط به آلودگی آب با زکر روشهای سنجش و سایر مقررات مربوط توسط سازمان و با همکاری وزارتخانه ها و موسسات مذکور در ماده (۳) این آیین نامه تهیه و به مورد اجرا گذارده می شود.

تبصره- در مورد مقررات مربوط به تخلیه هر نوع فاضلاب به شبکه عمومی فاضلاب شهرو جمع آوری، نگهداری، حمل و دفع مواد زائد جامد کمیسیون دائمی متشکل از نمایندگان تام الاختیار وزارتخانه های نیرو بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، کشور، صنایع، معادن و فلزات و سازمان حفاظت محیط زیست و سایر سازمانهای مسئول آب و فاضلاب شهری در وزارت کشور تشکیل و تصمیمات اتخاذ شده به مرحله اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۶- طبقه بندی کلی آبهای پذیرنده اعم از سطحی و زیر زمینی و دریاچه ها و آبهای ساحلی با توجه به قدرت جذب و تصفیه طبیعی آلوده کننده ها برحسب اولویتها و به تدریج توسط سازمان با همکاری وزارتخانه ها و موسسات مذکور در ماده (۳) این آیین نامه تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۷- سازمان موظف است طبق برنامه پیش بینی شده از فاضلاب و مواد زائد جامد منابع آلوده کننده نمونه برداری و نوع و میزان آلودگی هر یک از این منابع را مشخص نماید. در صورتی که شدت آلودگی هر یک از منابع آلوده کننده بیش از استانداردهای موضوع ماده (۵) این آیین نامه باشد سازمان مراتب را کتبا به مسئول مربوط اخطار خواهد نمود که در رفع آلودگی اقدام نماید. در این اخطاریه نوع آلودگی و میزان آن و همچنین مهلت رفع آلودگی که متناسب با امکانات تعیین می گردد صریحا قید خواهد شد.

تبصره - در مورد شهرکها و مجتمع های صنعتی که دارای سیستم فاضلاب عمومی هستند از فاضلاب عمومی شهرکها و مجتمع های صنعتی و غیر صنعتی نمونه برداری شده و اقدامات لازم برای رفع آلودگی یا مسئولیت شرکت و مجتمع بعمل خواهد آمد. در مواردیکه واحدهای مستقر در این شهرکها و مجتمع ها فاضلاب صنعتی حاوی مواد مسموم فلزات سنگین داشته باشند از طریق سیستم فاضلاب عمومی قابل کنترل نباشد بنا به تشخیص سازمان حفاظت محیط زیست واحد مزبور موظف به ایجاد تصفیه خواهد بود.

ماده ۸- مسئولین مکلفند ظرف مهلت مذکور در اخطاریه نسبت به رفع آلودگی در حد استاندارد اقدام کنند در غیر این صورت براساس ماده (۱۱) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست از فعالیت یا بهره برداری منبع مربوط تا رفع آلودگی جلوگیری خواهد شد.

ماده ۹- در صورتی که مسئول منبع آلوده کننده با دلایل و مدارک قابل قبول سازمان اثبات نماید که ظرف مهلت مقرر در اخطاریه رفع آلودگی عملی نباشد سازمان می تواند مهلت اضافی مناسب برای اینگونه منابع قائل شود مشروط بر اینکه ادامه فعالیت این منابع خطرات جدی برای سلامت انسان و سایر موجودات زنده در بر نداشته باشد.

ماده ۱۰- سازمان در اجرای وظایف قانونی خود مجاز است هریک از منابع آلوده کننده را توسط مامورین خود مورد بازرسی قرار دهد ، در صورتی که بازرسی هر یک از منابع به موجب قوانین دیگر مستلزم کسب اجازه از دادستان باشد نسبت به اخذ نمایندگی دادستان اقدام خواهد شد.

تبصره - مسئولین مکلفند در اجرای مفاد این آیین نامه همکاری لازم را با مامورین سازمان بعمل آورند.

ماده ۱۱- وزارتخانه های صنایع و معادن ، کشور کشاورزی و جهاد کشاورزی هنگام صدور مجوز احداث و توسعه واحدها و مجتمع های صنعتی معدنی کشاورزی دامداری مرغداری و کشتارگاه یا سایر مراجع صدور مجوز واحد ها و مجتمع های فوق الذکر موظفند استانداردها و مقررات لازم الرعایه موضوع ماده (۵) این آیین نامه را به متقاضیان ابلاغ نمایند.

صدور پروانه بهره برداری از واحد های مذکور موکول به رعایت استانداردها و مقررات فوق الذکر است.

ماده ۱۲- مراجع مربوط ، رونوشت اعلامیه تاسیس و بهره برداری صادر شده برای واحد های مذکور در ماده (۱۱) را به سازمان ارسال خواهند داشت.

ماده ۱۳- وزارتخانه های مسکن و شهرسازی ، کشور و شهرداریها و سازمانها و واحدهای تابع آنها حسب مورد هنگام تهیه طرحهای جامع و هادی شهرها و شهرکها و مجتمع های مسکونی و بهداشتی و شهرداریها موقع صدور پروانه در شهرها ، استانداردها و مقررات موضوع ماده (۵) این آیین نامه را باید به اطلاع طراحان و مجریان مربوط برسانند.

ماده ۱۴- تخلیه و پخش فاضلاب یا هر نوع ماده آلوده کننده از منابع متفرقه به آبهای پذیرنده به میزان بیش از حد استاندارد ممنوع است . انواع و طبقه بندی منابع آلوده کننده و متفرقه توسط سازمان و با همکاری وزارتخانه ها و موسسات ذیربط خواهد شد.

ماده ۱۵- در مواردی که سازمان بنا بر دلایل کافی تشخیص دهد کاهش یا از بین بردن آلودگی ناشی از منابع آلوده کننده موجود از طریق دیگر بجز انتقال آنها به نقاط مناسب امکان پذیر نمی باشد ، طرحی در این مورد با همکاری وزارتخانه های جهاد کشاورزی صنایع و معادن مسکن و شهر سازی نیرو و کار و امور اجتماعی تهیه و پس از تصویب هیات وزیران به مورد اجراء خواهد گذاشت.

ماده ۱۶- سازمان مجاز است در مواقعی که ضرورت ایجاب نماید استفاده از وسایل و روشهای مناسب را برای منافع متفرقه برقرار نماید.

ماده ۱۷- رقیق کردن در مرحله تخلیه بعنوان تصفیه ممنوع است مگر در موارد خاصی که به تشخیصی سازمان خطرات آلودگی محیط زیست را در بر نداشته باشد.

ماده ۱۸- مسئولین مکلفند تدابیری اتخاذ نمایند تا در مواقع اضطراری که تصفیه فاضلابها را به هر علتی متوقف می شود از تخلیه مستقیم فاضلاب به آبهای پذیرنده خودداری نمایند.

ماده ۱۹- در مواردی که به استثنای ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست و تبصره آن دستور ممانعت از کار و فعالیت کارخانه یا کارگاهی صادر می شود، مراتب به دادستان حوزه قضایی مربوط برای صدور دستورهای لازم اعلام می شود.

ماده ۲۰- سازمان بمنظور پیشگیری از آلودگی آب و تشویق کلیه مسئولین منابع آلوده کننده به رفع آلودگی و ایجاد انگیزه برای یافتن وسایل و روشهای مناسب و تحقیق در این زمینه تدابیر لازم را اتخاذ و به مورد اجرا خواهند گذاشت .

ماده ۲۱- تشریفات ابلاغ اخطاریه توسط سازمان به مسئولین منابع آلوده کننده تابع قانون آیین دادرسی مدنی می باشد.

ماده ۲۲- چنانچه تخلف از مقررات این آیین نامه موجب ورود هر گونه خسارت به محیط زیست آبریزان و منابع طبیعی شود ، دادگاه حسب درخواست سازمان ، مسئولین را به پرداخت و جبران خسارت وارد شده محکوم خواهد کرد.

آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب (موضوع تصویبنامه شماره ۹۰۳۰۲ مورخ ۱۳۶۹/۹/۲۸) لغو می شود.